

Kommentarer til EPINION's slutrapport om KRAI-projektet - i udvalgte nedslag

I Århus Lærereforening er vi optaget af, at den udvikling, de aarhusianske skoler skal tage, udspringer af den forskningsmæssige viden, der findes. Denne viden understøtter de mål og visioner, vi som lærere, forældre og politikere er enige om at have for den aarhusianske folkeskole.

Med udgivelsen af slutevalueringen om KRAI og den efterfølgende byrådsindstilling vedrørende muligheder for at indføre forskellige skolestarts- og indskolingsmodeller i de aarhusianske folkeskoler, mener Århus Lærereforening, at der er behov for at gøre opmærksom på flere kritisable forhold i slutevalueringen og de implicite henvisninger til KRAI, som indstillingen indeholder.

Metodiske opmærksomhedsfelter

I diskussionen om, hvad 'der virker' i skolen, er der en tilbøjelighed til at hæfte sig ved effekter, der opnås på ganske kort sigt. Det samme er tilfældet med EPINION's slutrapport om KRAI-projektet.

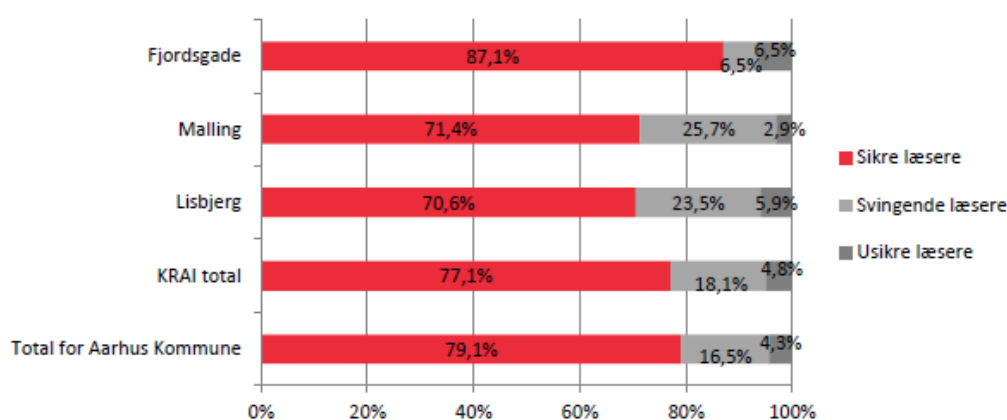
KRAI-projektet kan kategoriseres som et såkaldt 'best practice'-projekt, der beskriver undervisning, som tilsyneladende har haft effekt ifølge parternes egne oplevelser og erfaringer. Hovedparten af datamaterialet er udtryk for, hvad de implicerede parter synes om deres egen indsats. Det er værd at være opmærksom på sådanne evalueringers sporadiske og subjektive karakter. Dette ekspliciteres sågar i rapporten selv, idet det bemærkes, at: 'Rapporten beskriver en samlet vurdering af KRAI på baggrund af evaluering i de tre lokaldistrikter, men det skal understreges at der er endog store forskelle i de lokale oplevelser og vurderinger af KRAI.' Det er således betænkeligt ligefrem at anbefale KRAI som model for indskoling i Aarhus Kommune på så smalt et grundlag og med så kort en tidshorisont, som det ses på side 6: *'Det fremgår af slutevalueringen, at flertallet af hovedaktørerne, såvel i ledelsessammenhæng som blandt medarbejdere, forældre og børn, oplever, at projektet er lykkedes, og at KRAI i sin nuværende form er en anbefalelsesværdig skolestarts- og indskolingsmodel.'*

Faglige resultater

Der knytter sig derfor metodiske problemer til at udforske skolens og undervisningens komplekse virkelighed. Det kan muligvis lade sig gøre at konstatere elevernes læringsresultater, men det er imidlertid yderst vanskeligt med sikkerhed at afgøre, hvilke faktorer der har haft afgørende indflydelse på dem. Forud for KRAI-projektet har de involverede parter formuleret fem overordnede antagelser om virkninger i KRAI, hvoraf den ene lyder: 'Aldersintegration koblet med kompetencebaserede grupper/hold fremmer børnenes/elevernes læring, herunder sprog- og læseudvikling' (side 4). I rapporten konkluderes det, at: 'Vurderingerne er,

at KRAI i højere grad styrker børns faglige kompetencer' (side 6). KRAI-evalueringen bygger foruden det selvevaluerende datagrundlag på kommunale læseresultater som statistisk materiale. Heraf fremgår det, at gennemsnittet på KRAI-skolerne knapt er på niveau med gennemsnittet for Aarhus Kommune. Gennemsnitsresultatet dækker desuden over, at særligt Lisbjergskolen og Malling Skole ligger betragteligt under det kommunale gennemsnit og kun N.J. Fjordsgades Skoles høje andel af sikre læsere bevirker, at KRAI-skolerne samlet set ligger lidt under det kommunale gennemsnit.

Figur 9. Læsetest foretaget på 3. klasses-elever i maj 2011.

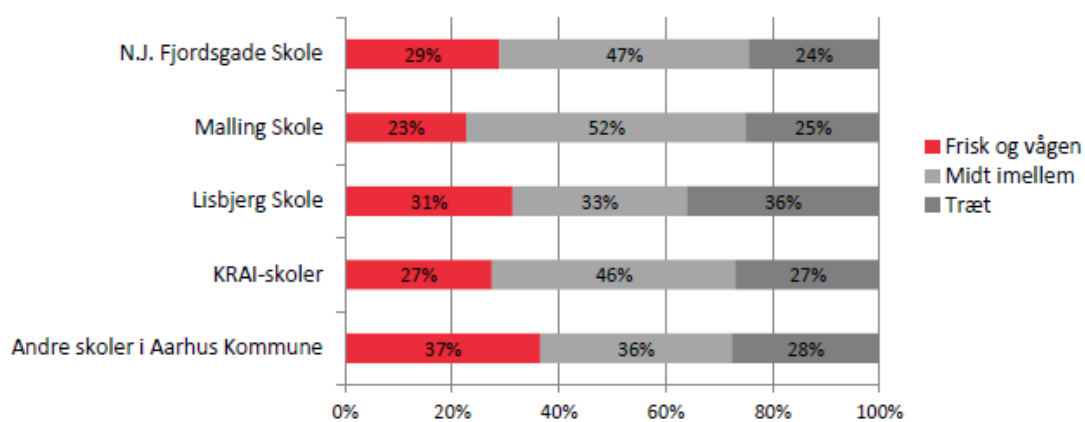

Der er således hverken statistisk hjemmel for at konkludere på KRAI-modellens positive indvirkning på elevernes faglige udbytte, endside grundlag for at foretage en sådan slutning set i et metodisk lys.

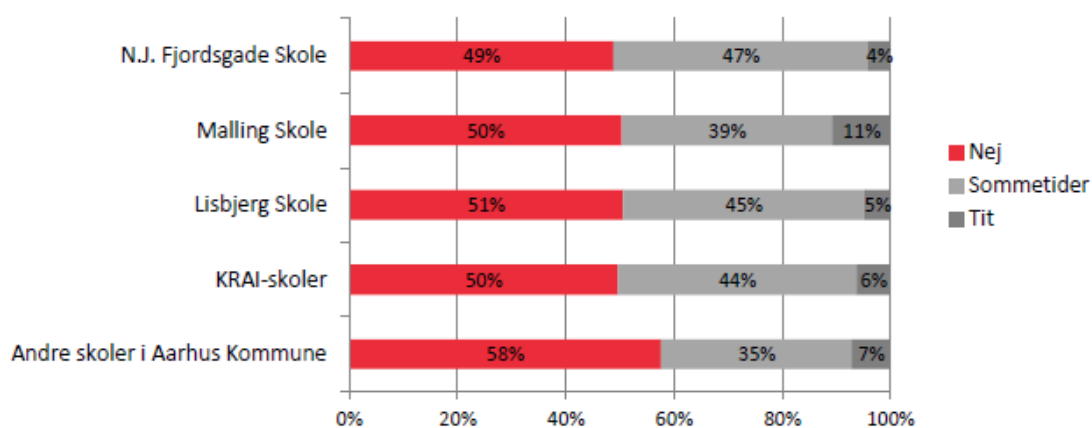
Trivsel og social inklusion

Forud for pilotprojektet er det antaget, at: 'Aldersintegration koblet med kompetencebaserede grupper/hold fremmer børnenes/elevernes trivsel, herunder social inklusion' (side 4). Mest udbredt er vurderingen, at en skole med KRAI giver bedre forudsætninger for børn med særlige behov og for social inklusion af alle børn. På dette punkt adskiller Malling Skole sig dog, idet både flertallet af forældre og medarbejdere vurderer, at en skole med såkaldt 'traditionel skolestart' giver bedre forudsætninger for børn med særlige behov og for social inklusion af alle børn. Der er samtidig stor forskel på det billede, som tegner sig af elevernes trivsel med undersøgelsen fra "Store Trivselsdag" sammenholdt med det, der fremkommer ved forældrenes og personalets svar til EPINION.

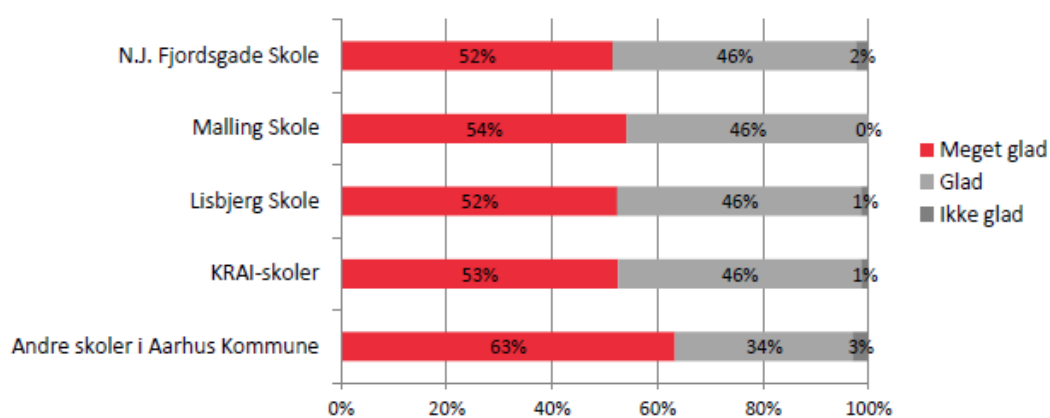
Figur 2. Hvordan har du det om morgenen?

Figur 3. Keder du dig?

Figur 6. Sådan er jeg for det meste

Det konkluderes i rapportens resume, at: 'Vurderingerne er [...], at børnene trives'. Endvidere fremhæves det, at 69 procent af KRAI-forældrene ifølge rapporten er meget tilfredse eller tilfredse med, at deres barn går på en skole med KRAI. Ved den seneste forældretilfredshedsundersøgelse fra 2009 var 86 procent af alle skolernes forældre imidlertid meget tilfredse eller tilfredse med skolens evne til at sikre deres barn en god start i skolen.

Spørgsmålet står tilbage, hvorvidt det kan konkluderes - som antagelsen lyder - at 'Aldersintegration koblet med kompetencebaserede grupper/hold fremmer børnenes/elevens trivsel, herunder social inklusion' som argument for at vælge KRAI som indskolingsmodel frem for en indskolingsform med klassen som bærende enhed og med fælles skolestart.

Af resultater fra fokusgruppeinterviews med medarbejderne udtrykkes det, at en fordel ved den rullende skolestart er, at børnene ikke bliver fastholdt i en bestemt rolle i klassen, men i højere grad har mulighed for at finde deres egen rolle på det hold, de ruller ind på. Enkelte medarbejdere nævner endvidere, at de har oplevet en risiko for, at vigtig viden om det enkelte barn kan gå tabt, når barnet ruller fra et hold til et andet. Det er særlig afgørende for børn med særlige behov, at væsentlig viden om barnets behov følger med barnet, når barnet skifter hold.

Når der tales om inklusion, lyder det blandt andet:

"Lærerstyret undervisning inden for klassefællesskabet giver bedre muligheder for at skabe struktur, forudsigelighed og positiv stemning - og der er mindre problemadfærd."

Det er direkte uheldigt - ud over de mange skift som i forvejen er nødvendige for børnene, at skolen herudover indbygger faste skift. Nogle elever har brug for tillid fra få kendte voksne, samt stabilitet og overskuelighed i kammeratskabsrelationerne".
Bjarne Nielsen cand.pæd.psych. og formand for Pædagogiske Psykologers Forening

KRAI som hård og omfattende implementeringsproces

I rapporten vurderes det under perspektivet 'KRAI som forandringsproces', at: 'Mange lærere og pædagoger har oplevet projektet som en stor faglig udfordring, men også en anledning til faglig udvikling og refleksion. Forandringsprocessen har for et mindretal af medarbejderne angiveligt medført forringelse af trivslen. Det er dog evaluators indtryk, at disse forhold er i bedring' (side 7). I forhold til KRAI som indskolingsmodel: 'Det fremgår af slutevalueringen, at flertallet af hovedaktørerne, såvel i ledelsessammenhæng som blandt medarbejdere, forældre og børn, oplever, at projektet er lykkedes, og at KRAI i sin nuværende form er en anbefalelsesværdig skolestarts- og indskolingsmodel (side 6). Disse vurderinger bør sammenholdes med erfaringer fra pilotprojektet, som kan opsummeres med følgende punkter:

- Det anses som nødvendigt, at der organiseres en forvaltningsmæssig understøttelse af implementeringsprocessen.
- Det kræver solid organisationsmæssig understøttelse og tidlig inddragelse af alle involverede aktører i distriktet.
- Omstillingerne på børneniveau kræver tilsvarende og i nogle tilfælde væsentligt mere omfattende organisationsmæssige omstillinger på medarbejder/institutionsniveau.
- Forældrene skal informeres grundigt og løbende.
- Processen fordrer forandringsparathed, samt at såvel forældre som medarbejdere skal forberedes på, at de første år af KRAI er en læreproces for alle.
- Forvaltningens ordinære ressourcefordelingsmodel er ikke egnet til KRAI-modellen.
- Det fortsatte arbejde med udvikling af pædagogiske metoder og procedurer, der sikrer trivsel, læring og faglige kompetencer for sårbare børn og børn med særlige behov skal fortsat prioriteres højt.
- Det fortsatte arbejde med udvikling af nye metoder og fora til forældresamarbejde skal prioriteres højt.
- Skolens og distriktets fysiske rammer kan virke hæmmende for KRAI.

Opmærksomheden rettes her imod, at indførelse af KRAI på skoler i Aarhus vil forudsætte, at der er kræfter og ressourcer til stede. Imidlertid skal nye indskolingsmodeller i Aarhus Kommune også foregå inden for den nuværende økonomiske ramme og dermed være udgiftsneutral for kommunen.